

grootsch en bijzonder wist te zien en te verbeelden als machtige beelden van een in schoonheid vergane oudheid. Het zijn vooral het onkruid, de slinger- en woekerplanten, die, nergens als een zinloos romantisch ornament, deze steengevaarten zulk een bekooring geven. Het machtige, onverwoestbare van deze ruïnen tegenover de menschen heeft Piranesi gevoeld.

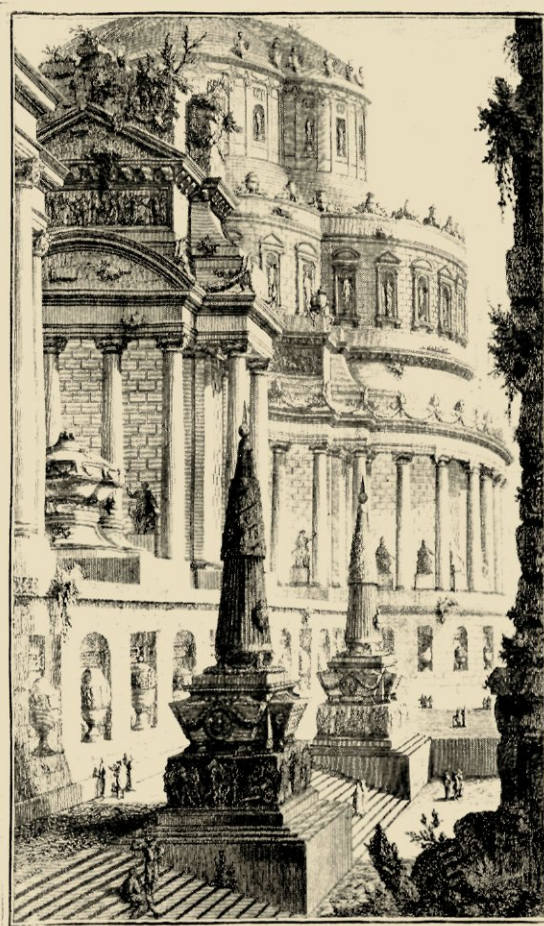
Piranesi heeft wel geleefd in een tijd dat Rome vrij wat aantrekkelijker was dan nu. Thans is heel het oude Rome een hatelijke en vervelende rangschikking, het is als een groot museum, iedere pilaar is zorgvuldig schoongewreven, de steenen liggen netjes op elkaar gestapeld. Er loopen Engelschen met en zonder Baedekers, begeleid door druk gesticuleerende gidsen. Er toeft geen levende Herinnering meer in de atmosfeer.

Piranesi heeft dezen mooien tijd weten vast te houden, hij heeft ons in zijn etsen een beeld van deze geheimvollevende oudheid gegeven.

Laat ik mij er verder toe bepalen, eenige zeer schoone platen uit de volgende deelen te noemen, die alle van dezelfde nauwgezetheid en grootheid van vizie getuigen.

In het begin van deel 8 vinden wij een

ets, die als voorstudie voor de „Carceri d'Invenzione" gerekend kan worden. Hier is echter nog niet zoo de Angst gegeven. De omgeving is kalmer en rustiger. De ets is nog niet vervuld van de fantastische droomvizioenen van de gevangenis-serie. Dan volgen weer koele, beheerschte weergaven van tempelgewelven rustende op hooge, strakke klassieke pilaren.

ONTWERP VAN EEN PALEIS VOOR EEN ROMEINSCH KEIZER.

Het meest merkwaardige werk van Piranesi vinden wij ook in dit deel, het is zijn serie „Carceri d'Invenzione". Deze etsen wijken geheel van zijn anderen arbeid af. Het zijn vizioenen van kerkers, die getuigen van een bijzondere vizionaire kracht, van een zoo rijk-scheppende verbeelding, dat wij er versteld van staan. Had Piranesi in onzen tijd geleefd, een tijd van reusachtige fabrieken en wervende machines,

van zware ijzeren gevaarten en statige constructies, wij hadden zijn Carceri kunnen verklaren als symbolische dromen, dromen van grooten tijdsangst. Rekenen wij echter met de periode waarin deze etsen ontstonden, toen nog geen stoom of electriciteit was uitgevonden, toen de gevangenis-niets waren dan onderaardsche steenen gewelven zonder licht en lucht, dan